

KÄRANDE

Konsumentombudsmannen (KO),
118 87 STOCKHOLM

SVARANDE

1. Boxer TV-Access AB,
Tegeluddsvägen 64, 115 28 STOCKHOLM
2. Senda i Sverige AB,
601 85 NORRKÖPING
Ombud för båda: advokaten Helén Waxberg,
Mannheimer Swartling Advokatbyrå AB,
Box 1711, 111 87 STOCKHOLM

SAKEN

marknadsföring av Boxerpaket

DOMSLUT

1. Marknadsdomstolen förbjuder Boxer TV-Access AB och Senda i Sverige AB, vardera vid vite av fyrahundratusen (400 000) kr, att vid marknadsföring av abonnemang avseende programutbud i samband med att tidigare abonnemangsavtal löper ut, på sätt som skett, ge konsumenter uppfattningen att anslutning till nytt avtal sker om den som fått ett erbjudande underlåter att avböja detta.
2. Boxer TV-Access AB och Senda i Sverige AB skall solidariskt ersätta KO för dess rättegångskostnader med tjugofemtusen (25 000) kr. På beloppet skall ränta utgå enligt 6 § räntelagen (1975:635) från dagen för Marknadsdomstolens dom till dess betalning sker.

YRKANDEN

KO har i första hand yrkat att Marknadsdomstolen vid vite skall förbjuda Boxer TV-Access AB (Boxer) och Senda i Sverige AB (Senda) att vid marknadsföring av abonnemang ge konsumenten uppfattningen att anslutning till abonnemangsavtal sker om denna underlåter att avböja erbjudandet, när det nya abonnemanget skiljer sig så väsentligt från tidigare abonnemangsavtal att det inte kan anses utgöra en förlängning av det tidigare.

KO har i andra hand yrkat att Marknadsdomstolen vid vite skall förbjuda Boxer och Senda att vid marknadsföring av abonnemang, i samband med förändringar av utbudet, tillämpa en negativ säljmetod för att binda konsumenter till programpaket som i väsentlig mån utvidgar tjänsten jämfört med en tidigare tjänst som konsumenten avtalat om.

Boxer och Senda har bestritt KO:s talan.

Parterna har yrkat ersättning för rättegångskostnader och Boxer och Senda har därvid yrkat att KO, oavsett målets utgång, skall förpliktas ersätta bolagen deras rättegångskostnader.

GRUNDER OCH UTVECKLING AV TALAN

Bakgrund

Boxer ägs av Teracom AB med 70 % och av Livförsäkringsbolaget Skandia med 30 %. Under år 2002 genomfördes en omstrukturering av Teracom AB:s dåvarande delägda dotterbolag Boxer och Senda. Boxers affärsverksamhet bestod då huvudsakligen av att hyra ut digital-TV-boxar. Sendas verksamhet bestod av att hyra ut programkort och sälja tillgång till TV-kanaler och kanalpaket, s.k. åtkomstkontroll. Efter det att Boxers ägare beslutat att bolaget skulle upphöra med uthyrning av digital-TV-boxar överfördes all kvarvarande operativ verksamhet i bolaget till Senda. Av affärsmässiga skäl bytte sedan bolagen namn med varandra, varefter Senda, som ett led i omstruktureringen, såldes till en ägargrupp som är fristående från såväl nuvarande Boxer som detta bolags ägare (i det följande benämns bolagen med deras nuvarande namn med det tidigare bolagsnamnet inom parantes när så krävs för att tydliggöra att åtgärder eller liknande vidtagna under det tidigare bolagsnamnet åsyftas).

Boxer och Senda hade tidigare tillsammans ett paketerbjudande till konsumenter benämnt ”Abonnemangsavtal vid köp av digital-TV-box”. Vid tecknandet av detta avtal ingick konsumenten samtidigt dels ett avtal med Senda (Boxer) beträffande abonnemang på boxer.tv, som är en tv-portal med interaktiva tjänster, dels ett avtal med Boxer (Senda) avseende abonnemang av programkort och abonnemang på ett programpaket, som innehöll kanalerna: SVT1, SVT2, SVT24, UR, TV4, eTV, K-world och avgiftsfria regionala kanaler. De båda avtalen löpte under viss tid och reglerades vart och ett i särskilda allmänna villkor benämnda ”BOXER ABONNEMANGSAVTAL ALLMÄNNA VILLKOR” respektive ”Allmänna avtalsvillkor för konsuments hyra av programkort och abonnemang på programpaket 2001-05-15 tills vidare”. Priset för paketerbjudandet var 29 kr per månad. Sendas (Boxers) rättigheter och skyldigheter enligt avtalen har numera övertagits av Boxer.

I maj 2002 skickade Senda (Boxer) ut ett brev till de kunder som tidigare tecknat avtal om paketerbjudandet med, såvitt nu är i fråga, följande innehåll:

”Hej (NN), Det drar ihop sig till sommar och ditt 12-månaders avtal med Senda och Boxer börjar så smått att närma sig sitt slut.

Då du blev kund hos oss erbjöds du ett programpaket för 29 kr/månad. Detta paket finns inte längre och nu vill jag erbjuda dig vårt nya programpaket, Boxerpaketet. I det ingår godbitar som CNN, Eurosport, Discovery Channel, MTV och mycket, mycket mer. Bifogat finner du en folder som berättar om de nya kanalerna. Totalt får du 16 kvalitetskanaler för endast 139 kr/månad. En årsavgift om 295 kr tillkommer.

Om du tycker att ovanstående låter bra behöver du inte göra någonting. Ditt avtal går automatiskt över i ett nytt 12-månaders avtal. För att få in de nya kanalerna behöver du däremot göra en kanalsökning.

Om du nöjer dig med att enbart abonnera på kanalerna SVT1, SVT2, SVT24, SVT Extra, TV4, Mediteve och eTV, går det självklart bra. Det kostar 295 kr per år. Väljer du detta alternativ måste du fylla i bifogat svarskort och skicka det till Boxer före den 15 juni.

Känns inget av följande alternativ rätt för dig, kan du säga upp ditt avtal. Skicka in ditt programkort till oss samt fyll i och underteckna bifogat svarskort. OBS! Både programkort och svarskort måste skickas till oss för att uppsägningen skall gälla!”

I försändelsen fanns även ett dokument med rubriken ”SVARSKORT”. På detta kort kunde konsumenten välja att kryssa i en ruta som angav ”*Jag är nöjd med SVT1, SVT2, SVT24, SVT Extra, TV4, Mediteve och eTV till en kostnad av 295 kr/år*” eller en ruta som angav ”*Nej, tack jag vill säga upp mitt abonnemang hos Senda/Boxer. Jag skickar även mitt programkort till er på adressen Boxer kundtjänst 981 80 Kiruna*”. Vidare angavs ”*OBS! Om du*

inte skickar in ditt svarskort senast den 15 juni kvarstår ditt nuvarande abonnemang till dess att avtalstiden är slut. Därefter tar det nya priset vid; 139 kr/månad”.

I målet är – som det måste uppfattas – ostridigt att detta brev och svarskort är att anse som en gemensam marknadsföringsåtgärd av dåvarande Boxer och Senda.

KO har i målet gjort gällande att bolagens erbjudande i det påtalade brevet och svarskortet som konsumenten blir bunden till om denne inte skickar in svarskortet är att betrakta som sådan negativ säljmetod som är att anse som otillbörlig enligt marknadsföringslagen (1995:450) (MFL). Boxer och Senda har bestritt att så är fallet.

Parterna har härutöver anfört i huvudsak följande.

KO

Skälen för förstahandsyrkandet

I det brev som Boxer och Senda skickat ut till sina kunder anges att konsumenten erbjuds ett nytt programpaket, ”Boxerpaketet”. Paketet har ett annat innehåll och annat pris än det ursprungligen avtalade paketet. Konsumenten upplyses vidare om att han inte behöver göra någonting om han tycker att erbjudandet låter bra, eftersom avtalet automatiskt går över i ett nytt 12-månaders avtal. Om konsumenten nöjer sig med att enbart abonnera på SVT1, SVT2, SVT24, SVT Extra, TV4, Mediteve och eTV skall han däremot kryssa i en av rutorna på svarskortet och returnera det till Senda (Boxer). Konsumenten informeras även om hur han skall förfara om han vill säga upp avtalet. Informationen till konsumenten går således ut på att avtal om det nya och utökade programpaketet kommer till stånd om ett avböjande svar inte lämnas.

Negativ avtalsbindning accepteras i undantagsfall. I förarbetena till marknadsföringslagen (MFL) anges att detta gäller särskilt när parterna tidigare står i ett avtalsförhållande med varandra och det därigenom måste framstå som klart vad som gäller mellan dem. Som typiska fall anges när det är fråga om att förnya eller förlänga tidigare ingångna avtal, t.ex. en prenumeration, ett abonnemang eller något annat liknande avtal där det objektivt sett kan anses ligga i kundens intresse att förlänga avtalet (prop. 1994/95:123).

I förevarande fall föreligger visserligen ett avtal om abonnemang på ett programpaket. Det av Boxer och Senda erbjudna "Boxerpaketet" skiljer sig dock avsevärt från det ursprungliga paketerbudandet. Priset höjs från 29 kr per månad till 139 kr per månad och dessutom tillkommer en årsavgift om 295 kr. Det är således fråga om nästan en femdubbling av månads-kostnaden. Programutbudet ändras vidare från ett renodlat basutbud till att omfatta 16 kanaler (SVT1, SVT2, SVT24, SVT Extra, TV4, Mediteve, DTU7, CNN, Kanal 5, MTV, Discovery Channel, Animal Planet, Eurosport, Nickelodeon, VH1 och eTV).

Med hänsyn till det anförda skiljer sig "Boxerpaketet" alltför mycket från det ursprungliga paketerbudandet för att det skall kunna sägas handla om en ändring av den ursprungliga tjänsten i enlighet med avtalsvillkoren. Det är därmed inte fråga om en förlängning/förnyelse av det tidigare abonnemanget utan om ett helt annat abonnemang som erbjuds abonnenterna genom en negativ säljmetod. Konsumenten erbjuds emellertid att fortsätta att abonnera på ett programpaket som är i stort sett identiskt med det ursprungliga avtalet men måste i sådana fall göra ett aktivt val. Bolagen och dess kunder står visserligen i ett avtalsförhållande till varandra, men det innebär inte, enligt KO:s uppfattning, att kunderna automatiskt kan bindas till en väsentligen annan produkt genom en negativ säljmetod. Vid en avtalsrättslig bedömning anser KO att ett bindande avtal mellan parterna för den nya produkten "Boxer-paketet" inte kan uppkomma på grund av konsumentens passivitet.

I den påtalade marknadsföringen anges emellertid att en konsument som inte vill ha "Boxerpaketet" måste fylla i bifogat svars kort. Förfarandet ger mottagaren uppfattningen att ett avtal om abonnemang på det nya "Boxerpaketet" annars kommer till stånd. Marknadsföringen utnyttjar därmed allmänhetens okunnighet om gällande rättsregler för slutande av avtal och vilseleder därvid konsumenten att tro att betalningsskyldighet i enlighet med det nya avtalet föreligger. Den påtalade marknadsföringen är med hänsyn till det anförda att anse som vilseledande och otillbörlig enligt 12 § första stycket MFL.

Skälen för andrahandsyrkandet

För det fall Marknadsdomstolen skulle finna att innehållet i de aktuella avtalen gör det möjligt för bolagen att binda konsumenterna till "Boxerpaketet" genom att dessa underlåter att avböja erbjudandet och att det på grund härav inte kan vara fråga om en otillåten negativ säljmetod enligt 12 § MFL anser KO ändå att marknadsföringen står i strid med god marknadsföringssed.

Av bolagens erbjudande framgår att konsumenten kan välja SVT1, SVT2, SVT24, SVT Extra, TV4, Mediteve och eTV till en kostnad om 295 kr per år. Erbjudandet är mycket likt det ursprungliga paketerbjudandet. Båda dessa programpaket är utpräglade basutbud och de kanaler som paketen innehåller skiljer sig endast i liten utsträckning. Eftersom konsumenten ingått ett avtal om ett basutbud bör ett erbjudande om förlängning utan aktiv handling av konsumenter endast omfatta ett utbud som är i stort sett identiskt med den tidigare produkten.

En grundprincip i marknadsföringssammanhang är att konsumenten skall beredas goda förutsättningar att göra aktiva val på marknaden. Som anförts ovan kan negativ avtalsbindning accepteras i undantagsfall. Skälet härför är att det kan antas ligga i konsumenternas intresse att avtalet förlängs när det har löpt ut. Det kan emellertid inte antas ligga i konsumenternas intresse att, såsom i förevarande fall, genom en negativ avtalsmetod ingå ett bindande avtal avseende en tjänst som till både pris och programutbud skiljer sig avsevärt från den ursprungliga tjänsten. Utformningen av erbjudandet uppmuntrar vidare inte abonnenterna till att aktivt ta ställning till ett nytt abonnemang utan riskerar att leda till att den mindre uppmärksamme konsumenten förhåller sig passiv och ansluts till den nya tjänsten. Metoden är inte förenlig med god marknadsföringssed eftersom den är utformad på ett försåtligt sätt för att locka konsumenten att beställa en annan och dyrare produkt än den ursprungligen avtalade. Den påtalade marknadsföringen är därför, på anförda skäl, att anse som otillbörlig enligt 4 § MFL.

Boxer och Senda

KO:s förstahandsyrkande

I förevarande fall gäller erbjudandet olika alternativa programinnehåll, dvs. tjänster som är direkt kopplade till tidigare ingångna avtal och erbjudandet har uteslutande tillställts befintliga kunder som har 12-månaders-, 24-månaders- eller 36-månadersavtal. Erbjudandet avser således inte nya tjänster, vilka inte har ett samband med redan ingångna avtal och erbjudandet har inte heller tillställts någon som inte redan har en abonnentrelation med bolagen. Av betydelse i förevarande fall är vidare att abonnemangsavtalet med Senda (Boxer) uttryckligen anger att kunden ges tillgång till olika typer av tjänster, vilkas innehåll kommer att ändras från tid till annan och att abonnemangsavgiften kan höjas eller sänkas med en månads

varsel med rätt för kunden att säga upp avtalet till den dag då höjningen skulle ha trätt i kraft.

Abonnemangsavtal om TV-tjänster är typiskt sett avtal beträffande vilka det ligger i kundens intresse att förlängning sker när avtalstiden löper ut. Nyssnämnda villkor är vidare föranleda av det förhållandet att förändring sker från tid till annan i fråga om tillgång och kostnad avseende kanalutbudet. Någon begränsning när det gäller ändringarnas karaktär eller omfattning har inte givits i abonnemangsavtalen.

Utöver den information som följer av de redan ingångna abonnemangsavtalen är att märka att utförlig information om erbjudandets innebörd i sig har lämnats i såväl själva erbjudandet som svarskortet. Således framgår av erbjudandet att det är fråga om tre olika alternativ: det nya programpaketet (CNN, Eurosport, Discovery Channel, MTV etc.), enbart SVT1, SVT2, SVT24, SVT Extra, TV4, Mediteve och eTV eller att uppsägning av avtalet kan ske om något av dessa alternativ känns rätt för kunden. Av brevet från Senda (Boxer) framgår också uttryckligen och understruket i texten att båda de senare alternativen förutsätter att meddelandet skickas till Senda (Boxer) och – såvitt avser uppsägningen – att även programkortet i sådant fall måste återställas till Senda (Boxer). Att programkort i alla händelser måste återställas då kundens rätt att använda kortet upphört, dvs. vid uppsägning av avtalet, anges uttryckligen i det ursprungliga avtalet med Boxer (Senda). Svarskortet innehåller också huvudsakligen motsvarande information.

Det finns även skäl att peka på att bolagens erbjudande inte skiljer sig från motsvarande villkor för liknande tjänster på marknaden och att erbjudandet således inte leder till någon större ekonomisk belastning än vad som kan bli fallet vid nyttjande av motsvarande tjänster.

Sammanfattningsvis har inte något av bolagen marknadsfört eller levererat obeställda produkter och inte heller vilselett kunderna om deras betalningsskyldighet. Inget av bolagen kan därför anses ha överträtt bestämmelsen i 12 § första stycket MFL.

KO:s andrahandsyrkande

Med hänsyn till att erbjudandet har lämnats till kunder med vilka Senda (Boxer) redan hade en avtalsrelation, att nämnda avtalsrelation avser samma typ av tjänst som den som erbjudandet avser, innehållet och omfattningen av den information som har lämnats och övriga

anförda omständigheter kan erbjudandet inte anses som otillbörligt. Vidare bestrider bolagen att erbjudandet till kunderna skulle vara att anse som försåtligt eller på annat sätt otillbörligt. KO:s yrkande bör således ogillas även i denna del.

Formuleringen av ett eventuellt förbud och vite

För det fall att Marknadsdomstolen skulle finna att grund föreligger att utfärda förbud mot något av bolagen är vite obehövt av följande skäl.

Som redovisats har Senda (Boxer) sedan den 1 oktober 2002 upphört med all tidigare verksamhet och dessutom avyttrats till annan ägarsfär. Eftersom Boxer och dess ägare inte längre har någon kontroll över Senda och då påtalad verksamhet numera bedrivs endast av Boxer måste det anses obehövt att meddela förbud vid vite beträffande Senda.

Vidare måste hänsyn tas till det förhållandet att båda bolagen i skriftväxlingen med KO åtagit sig att inte formulera sina utskick på det sätt som påtalats eller att använda formuleringar av liknande slag och att så inte heller har skett efter det att KO ursprungligen påtalade förfarandet. Därtill kommer att båda bolagen i syfte att få ett snabbt och effektivt avslut på frågan varit villiga att underkasta sig ett vitesföreläggande av KO.

Dessutom måste vid bedömningen av huruvida vite är behövt i fråga om Boxer beaktas att yrkandena avser ett redan påbörjat abonnentförhållande, dvs. ett förhållande i vilket avtal redan gäller samt att erbjudandet avser samma typ av tjänst som det redan ingångna avtalet. Utfärdandet av ett förbud mot åtgärder som vidtas i fråga om programinnehåll och liknande frågor i relation till befintliga avtalsparter skulle i praktiken riskera att negativt påverka Boxers möjlighet att fortsättningsvis lämna erbjudanden som skulle vara till gagn och intresse för kunderna. Detta gäller i synnerhet eftersom Boxer är direkt beroende av de förändringar i utbud och villkor som görs av programbolagen, dvs. av Boxers leverantörer. Så kan till exempel nämnas att det av KO påtalade erbjudandet föregåtts av väsentliga ändringar i programutbudet eftersom MTG upphörde helt med sina utsändningar och K-World och eTV hade lagt ned sina respektive kanaler.

Boxer verkar således i en dynamisk och föränderlig miljö och risken för att överträda ett förbud skulle få en avhållande verkan med långtgående negativa effekter även för Boxers möjlighet att utveckla och förnya programinnehållet. Detta gäller i än högre grad om ett

eventuellt förbud förenas med vite och särskilt om det formuleras enligt någon av de precisa lydelse som yrkats av KO. Ett förbud vid vite som i påbörjade abonnentrelationer träffar hela det område som anges i KO:s yrkanden ("skiljer sig så väsentligt från tidigare abonnemangsavtal" respektive "i väsentlig mån utvidgar tjänsten jämfört med en tidigare tjänst som konsumenten avtalat om") är helt oförutsägbart och låter sig inte bedömas utifrån en generell norm utan måste bedömas utifrån avtalsvillkoren i varje enskilt fall. Förbud enligt KO:s yrkanden kan därför inte meddelas, särskilt inte om förbudet förenas med vite.

Därtill kommer att KO:s talan endast avser erbjudandet om ändringar i det programinnehåll som tillhandahölls av Boxer (Senda). Senda (Boxer) har aldrig bedrivit någon programverksamhet. Även med hänsyn härtill saknas skäl att vidta någon åtgärd mot Senda.

Rättegångskostnader

I enlighet med vad som anförts ovan har Senda upphört med sin tidigare verksamhet och dessutom avyttrats till annan ägarsfär. Boxer och dess ägare saknar således kontroll över Senda och bolaget idkar inte längre den av KO påtalade verksamheten. Ett förbud måste vid dessa förhållanden anses obehövligt, vilket också bolagen meddelat KO. Trots detta har KO valt att föra process i Marknadsdomstolen och Senda yrkar därför att KO redan på denna grund, oavsett utgången i målet, skall bära Sendas rättegångskostnader i målet.

Vidare har såväl Boxer som Senda till KO uttryckligen angivit att bolagen inte har för avsikt att upprepa det påtalade erbjudandet och att bolagen – trots att man inte delar KO:s uppfattning i sak – är beredda att träffa överenskommelse med KO genom att underkasta sig ett förbuds föreläggande vid vite. Oaktat detta valde KO att ansöka om stämning vid Marknadsdomstolen en arbetsdag efter det att bolagen fick del av utkastet till stämningsansökan. Det sätt på vilket KO hanterat frågan och KO:s beslut att initiera en domstolsprövning som inte varit påkallad för att komma tillrätta med det påtalade förfarandet innebär att KO, oavsett målets utgång, bör åläggas att bära bolagens samtliga rättegångskostnader.

KO

KO har genmält följande.

Vite

Oavsett om Senda (Boxer) aldrig drivit någon programverksamhet står det klart att bolagen har genomfört den aktuella marknadsföringen gemensamt. I det aktuella brevet till konsumenterna finns bolagsnamnet Boxer angivet på brevpapperet. Brevet var dessutom undertecknat av en anställd på ”Boxer Marknad” och svarskortet skulle skickas till Senda (Boxer). Det förhållandet att Senda för närvarande inte driver någon verksamhet utgör inte skäl mot att utfärda ett förbud mot bolaget. Det bör också framhållas att det av Patent- och registreringsverkets register framgår att Sendas verksamhet idag består i att upphandla, försälja och uthyra (direkt eller indirekt) utrustning för mottagning av TV och därtill relaterade interaktiva tjänster, samt att bedriva därmed förenlig verksamhet. Med hänsyn härtill saknas skäl att underlåta att förena eventuella förbud med vite.

Rättegångskostnader

KO har bedömt att målet väcker rättsfrågor av principiellt intresse och att praxis som är direkt tillämplig på den påtalade marknadsföringen saknas. Förutsättningar för KO att utfärda ett förbuds föreläggande har därmed saknats. Rättegången har följaktligen varit nödvändig för att avgöra rättsläget och KO vidhåller därför sitt yrkande om ersättning för rättegångskostnader.

Senda

Senda har genmält att bolagets verksamhetsbeskrivning inte i något avseende innebär tillhandahållande av programutbud.

BEVISNING

Parterna har som skriftlig bevisning åberopat aktuella abonnemangsavtal samt det påtalade brevet och svarskortet.

DOMSKÄL

Den påtalade marknadsföringen

Marknadsdomstolen kan inledningsvis konstatera att den omständigheten att den påtalade marknadsföringen numera upphört inte utgör hinder för domstolen att pröva denna.

Målet i sak rör frågan om bolagens erbjudande i det påtalade brevet och svarskortet utgör sådan negativ avtalsbindning eller säljmetod som är att anse som otillbörlig enligt MFL. I den delen gör domstolen följande bedömning.

MFL:s särskilda bestämmelse om negativ avtalsbindning i 12 § tar sikte på den situationen att en näringsidkare vid marknadsföringen levererar obeställda produkter eller fakturor, inbetalningsaviser eller liknande meddelanden avseende sådana produkter. Syftet med bestämmelsen är att motverka att marknadsföraren utnyttjar mottagarens okunnighet om gällande rättsregler för slutande av avtal till att inge denne en felaktig föreställning om att ett bindande avtal har kommit till stånd och därigenom vilseleder mottagaren om dennes betalningsskyldighet (se bl.a. MD 2002:3). Marknadsdomstolen har i ett tidigare avgörande ansett det vara vilseledande och otillbörligt enligt MFL att utan föregående beställning sända ut ett erbjudande till konsumenter och därvid bibringa dessa uppfattningen att avtal kommit till stånd vid en viss angiven tidpunkt om ett avböjande svar inte lämnats (MD 1994:30, jfr även MD 1999:24). Av det nu sagda följer att erbjudanden till konsumenter som, i likhet med det i förevarande mål, ger dessa uppfattningen att avtal kommer till stånd vid en viss angiven tidpunkt om inte ett avböjande svar lämnas generellt sett är att anse som vilseledande och otillbörliga enligt MFL.

I förarbetena till 12 § MFL uttalas emellertid att negativ avtalsbindning inte alltid behöver vara vilseledande. Detta gäller särskilt när parterna tidigare står i ett avtalsförhållande till varandra och det därigenom måste framstå som klart vad som gäller mellan dem, t.ex. vid avtal om prenumeration eller, som i förevarande fall, abonnemang. Det kan även, enligt förarbetena, finnas situationer där det objektivt sett kan ligga i kundens intresse att ett avtal som löpt under lång tid förlängs (se prop. 1994/95:123 s. 72 och s. 170).

Frågan i detta mål blir därmed om den omständigheten att erbjudandet gäller konsumenter med vilka bolagen redan har en pågående avtalsrelation avseende bl.a. abonnemang av pro-

grampaket medför att negativ avtalsbindning eller negativ säljmetod kan anses förenlig med god marknadsföringssed i enlighet med nyss nämnda undantagsregel.

I den delen kan Marknadsdomstolen konstatera att de i målet åberopade allmänna villkoren som reglerar konsumenternas avtal med Senda (Boxer) respektive Boxer (Senda) innehåller bestämmelser som ger bolagen rätt att höja abonnemangsavgifterna och bl.a. ändra utbudet i kundens abonnemang. Det finns i samband därmed också bestämmelser som ger konsumenterna rätt att säga upp avtalen vid sådana ändringar i avtalen som är till deras nackdel och det finns även bestämmelser enligt vilka avtalen förlängs vid utebliven uppsägning. Det finns däremot inga bestämmelser i dessa avtal som ger bolagen rätt att – på sätt som skett i förevarande fall – erbjuda konsumenterna ett nytt programpaket som är väsentligt utvidgat och betydligt dyrare än det tidigare paketet i samband med att avtalstiden löper ut. Särskilt anmärkningsvärt är vidare att bolagen i det påtalade brevet och svarskortet erbjuder konsumenterna ett programpaket som till pris och innehåll är mera likt det tidigare paketet och att detta erbjudande, till skillnad från det som avser ett utvidgat och dyrare paket, skall accepteras av konsumenten på sedvanligt sätt, dvs. genom en aktiv handling där konsumenten kryssar i rutan i svarskortet och skickar in detta till Senda (Boxer). Det framgår inte heller av utredningen i övrigt att det på något sätt skulle kunna stå klart för konsumenterna att den påtalade säljmetoden skulle komma att användas i samband med att deras avtal med bolagen löper ut. Med hänsyn till att det är fråga om ett nytt avtal avseende ett annat och väsentligt utvidgat programpaket kan det inte heller vara fråga om en sådan situation där det objektivt sett skulle kunna anses ligga i konsumenternas intresse att det tidigare avtalet förlängs.

Vid nu angivna bedömningar kan den påtalade säljmetoden kritiseras på samma grunder som dem vilka motiverat MFL:s särskilda bestämmelser om negativ avtalsbindning i 12 § MFL. Den av KO påtalade marknadsföringen är därför att anse som otillbörlig enligt 4 § MFL.

Förbud

Vid ovan angiven bedömning skall KO:s förstahandsyrkande bifallas. Ett förbud bör emellertid formuleras så att det avser just den marknadsföring som påtalats av KO och som domstolen funnit otillbörlig. Boxer och Senda skall därför förbjudas att vid marknadsföring av abonnemang avseende programutbud i samband med att tidigare abonnemangsavtal löper ut, på sätt som skett – dvs. när det erbjudna abonnemanget med hänsyn till kanalinhåll och

pris skiljer sig så väsentligt från det tidigare att det inte kan anses vara fråga om en förlängning av det tidigare avtalet – ge konsumenter uppfattningen att anslutning till nytt avtal sker om den som fått ett erbjudande underlåter att avböja detta. En sådan formulering av förbudet kan, enligt Marknadsdomstolens mening, varken anses medföra några negativa effekter avseende Boxers möjligheter att utveckla och förnya det programinnehåll som bolaget kan erbjuda eller inverka menligt på bolagets möjlighet att fortsättningsvis lämna erbjudanden som är till gagn och intresse för dess kunder.

Vite

Enligt 19 § MFL skall ett förbud förenas med vite om det inte av särskilda skäl är obehövligt. Bolagen har i den delen anfört följande. Senda har numera avyttrats till annan ägarsfär och bolagen har redan i skriftväxlingen med KO åtagit sig att inte formulera sina utskick på det sätt som påtalats eller att använda formuleringar av liknande slag och att så inte heller har skett efter det att KO ursprungligen påtalade förfarandet samt att bolagen i syfte att få ett snabbt och effektivt avslut på frågan varit beredda att underkasta sig ett vitesföreläggande av KO. Boxer har vidare i denna del framhållit att KO:s yrkanden avser ett redan påbörjat abonnentförhållande. Vad bolagen sålunda anfört utgör, enligt Marknadsdomstolens mening, inte sådana skäl att det för något av bolagen kan anses obehövligt att förena ett förbud med vite.

Rättegångskostnader

Boxer och Senda har bestritt att utge ersättning för KO:s rättegångskostnader och yrkat att KO, oavsett utgången i målet, skall ersätta respektive bolag dess rättegångskostnader. Senda har därvid gjort gällande att den omständigheten att bolaget numera avyttrats till annan ägarsfär och att bolaget inte längre bedriver den av KO påtalade verksamheten samt att KO, trots att myndigheten meddelats detta, valt att föra process i Marknadsdomstolen måste anses innebära att ett förbud beträffande Senda är obehövligt, till följd varav KO skall svara för Sendas rättegångskostnader. Båda bolagen har vidare gjort gällande att den omständigheten att de varit beredda att underkasta sig ett vitesföreläggande av KO innebär att en domstolsprövning inte varit påkallad samt att KO:s processföring även i övrigt är sådan att myndigheten skall svara för bolagens rättegångskostnader.

Boxers och Sendas yrkanden i denna del synes främst grunda sig på bestämmelsen i 18 kap. 3 § rättegångsbalken enligt vilken en vinnande part, som genom fel eller försummelse föranlett en onödig rättegång, kan förpliktas utge ersättning för motpartens rättegångskostnader.

Enligt 21 § MFL får KO i fall som inte är av större vikt meddela förbuds förelägganden som efter näringsidkarens godkännande gäller som en lagakraftvunnen dom. Enligt uttalanden i förarbetena till den ursprungliga marknadsföringslagen, som alljämt anses relevanta, är denna möjlighet avsedd att användas av KO i klara fall som inte har principiellt intresse eller rör åtgärder av stor praktisk räckvidd (se prop. 1970:57 s. 84 f., jfr prop. 1994/95:123 s. 98). KO har förklarat att myndigheten bedömt att målet väcker rättsfrågor av principiellt intresse och att praxis som är direkt tillämplig på den påtalade marknadsföringen saknas, till följd varav förutsättningarna för att utfärda ett förbuds föreläggande inte varit för handen. Marknadsdomstolen, som kan konstatera att nämnda bestämmelse är fakultativ, finner inte anledning att ifrågasätta KO:s bedömning i denna del. Vid sådant förhållande kan inte heller vad bolagen i övrigt anfört föranleda en tillämpning av bestämmelsen i 18 kap. 3 § rättegångsbalken. Med hänsyn till att bolagen i Marknadsdomstolen bestritt KO:s talan kan inte heller en tillämpning av bestämmelsen i 55 § MFL, enligt vilken domstolen kan förordna att vardera parten skall svara för sina rättegångskostnader, komma i fråga.

Vid nu angivna bedömningar och med hänsyn till utgången i sak skall Boxer och Senda solidariskt förpliktas att utge ersättning för KO:s rättegångskostnader. Om beloppet råder inte tvist.

På Marknadsdomstolens vägnar

C H Fallenius

Ledamöter: Christer Fallenius, ordförande, Ingegerd Westlander, Lars-Gunnar Mattsson, Anders Stenlund och Barbro Wickman-Parak. Enhälligt

Sekreterare: Johan Rosén